

4B Vesilintulomakkeen täyttöohjeet

Lomake täytetään selvällä käsialalla, lyijykynällä ja ISOIN KIRJAIMIN. Numerotieto kirjoitetaan aina niin, että luku päättyy sille varatun tilan oikeaan reunaan (esim. päivämäärä, pinta-ala). Kirjaintiedon täyttäminen taas aloitetaan vasemmasta reunasta (esim. kunta, lähempi paikka).

Lomakkeen etusivulle merkitään yleistiedot laskennoista. Reitin pysyvä numero annetaan museossa ensimmäisen laskentavuoden jälkeen. Yhteen, saman 10 x 10 km:n yhtenäiskoordinaatistoruudun sisällä olevaan reittiin kuuluu joukko vuodesta toiseen toistettavia piste- ja/tai kiertolaskentoja, joita tässä nimitetään laskentapaikoiksi (pistelaskennan sektori tai kiertolaskennan kohde). Suurjärvien kiertolaskennoissa reitillä kuitenkin tarkoitetaan koko tutkittua aluetta ja sen osat alueet käsitellään paikkoina.

Havainnoijanumero on sama kaikissa Eläinmuseon seurantatutkimuksissa. Jos laskenta muuttui edellisvuodesta, tulee tästä ilmoittaa (esim. jokin paikka jäi pois tai tuli lisää, tai laskija vaihtui). Yhtenäiskoordinaatiston 10 x 10 km:n ruudun ilmoittaminen, kunta- ja lajilyhenteet neuvotaan seurantojen yleisohjeissa. Jos ruutu kuuluu useampaan kuntaan, valitaan se, jossa suurin osa laskentapaikoista sijaitsee. Lomakkeeseen merkitään, kuinka moni reitin laskentapaikoista on laskettu piste- ja kuinka moni kiertolaskentamenetelmällä. Lisäksi arvioidaan, miten hyvin lasketut kohteet edustavat ruudun eri vesistötyyppejä.

Jokaisesta laskentapaikasta täytetään aina oma lomake (myös jokaisesta pistelaskennasta silloinkin, kun niiden sektorit yhdessä kattavat koko kohteen). Laskentapaikoille annetaan reitin sisällä juokseva, vuodesta toiseen samana pidettävä paikan numero (01, 02, jne.) ja samana pidettävä nimi. Laskentapaikka kannattaa nimetä niin tarkasti, että sinne tarvittaessa löydetään vesilintuja koskeissa erikoistutkimuksissa; esim. järven nimi ja paikan koordinaatit soveltuvat tähän, lisäohjeita voi kirjoittaa oheen. Suurjärvillä paikaksi merkitään osaluoen numero ja nimi (ks. laskentaohjeen luku 13: jokaisesta osa-alueesta oma paikkalomakkeensa).

Kohteen tyyppi määritetään sen mukaan, millaiseksi vesikasvillisuus kehittyi kasvukauden aikana (touku-kuussa se on usein laossa tai tulvan peittämää). Apuna voi käyttää eri tyyppien lintutietoja ja muita annettuja tuntomerkkejä. Suurjärvien osa-alueiden tyypittely on kuvattu laskentaohjeen luvussa 13.

Reitin 1. paikan lomakkeelle täytetään etusivun kaikki kohdat, mutta muiden paikkojen lomakkeille ne merkitään vain ensimmäisenä vuonna; myöhempinä vuosina merkitään vain reitin numero, vuosi ja paikan numero sekä kohdasta laskentatiedot alkavat tiedot.

Laskentatiedot. Lomakkeelle mahtuvat kahden laskentakerran tulokset. Laskennan alkamisaika merkitään tunnin ja laskennan kesto minuutin tarkkuudella.

Kohteen vesipinta-ala ja laskettu vesipinta-ala ilmoitetaan hehtaarin tarkkuudella (mitattavissa esim. peruskartalta). Pinta-alaan luetaan mukaan koko vesilinnulle soveltuva vesi- ja kosteikko-ala, mutta ei kuivia rantaniittyjä. Jos kohde on vähintään 10000 ha:n suuruinen, pinta-ala merkitään lokerikon viereen. Lisäksi merkitään, kattoiko laskettu koko kohteen (usein pienillä järvillä) vai vain osan siitä. Kiertolaskenta kattaa tavallisesti tutkittavan kohteen kokonaan. Jos joukko laskentapaikkoja (pistelaskentojen sektoreita tai suurjärvien osa-alueita) kattaa jonkin järven kokonaan, näiden paikkojen numerot ilmoitetaan ("ei määritetty" tulee kyseeseen esim. merenrannoilla).

Kaukoputken (pistelaskennassa ja jalan tehdyssä kiertolaskennassa) ja veneen (kiertolaskennassa) käytöstä ilmoitetaan, koska apuvälineet saattavat vaikuttaa tuloksiin.

Havaitut linnut ja tulkitut parimäärät. Varhain pesivät vesilinnut merkitään lomakkeen etusivulle, myöhemmin pesivät vesilinnut ja muut lajit takasivulle. Merkitse rasti asianomaiseen lokeroon, jos olet laskenut muitakin kuin vesilintuja.

Kaikki samalla paikalla tehdyt vesilintuhavainnot merkitään lajinimen jälkeen viivalle, eritellen eri yksilöt ja ryhmät toisistaan (ks. laskentaohjeiden luku 7). Lomakkeen etusivun luettelossa on ne vesilintulajit (sinisorsasta nokikanaan), joiden parimäärä tulkitaan 1. laskentakerran havaintojen perusteella (lisäksi taivaanvuohi ja pajusirkku). Jos kohteella pesii lajeja kuikasta uiveloon (takasivun yläosa), tarvitaan 2. laskentakerta, jonka havaintojen perusteella tulkitaan näiden lajien parimäärät (ks. parimäärien tulkintaohjeet piste- tai kiertolaskennan ohjeista). Myös lokkilintujen ja kahlaajien parimäärät tulkitaan 2. laskennan perusteella.

Laskijan tulkitsemat pesivät parimäärät eri vesilintulajeista merkitään lajinimien edessä oleviin lokerikkoihin. Lomakkeella nimeämättömät, tavallisesti harvalukuiset lintulajit merkitään alareunassa olevaan lisälajien tilaan. Sinne voidaan kirjata myös muiden rantalintulajien parimäärät. Kaakkurin, allin ja mustalinnun parimäärät arvioidaan 2. laskennan perusteella.

Kiinnitä kaikki saman reitin lomakkeet yhteen. Lähetä ensimmäisen laskentavuoden jälkeen museoon myös peruskarttakopio, josta näkyvät laskentakohteeksi laskettuine aloineen.